

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 01787 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 OKT 19.	
Az irat elektronikus iratról készített másolat 2020 SZEPT 3 0.	
D R. RÓZSAVÖLGYI ÁGNES Példánygyvéd	
Kezelőiroda:	Fax:
db	Telefon/üzenet:
	FŐVÁROSI TÖR
	E-LÁTRÓMSZÁM
	E-mail:
	Postán / Gyűjtőládán / Személyesen / E-mailen / Faxon
	Érkezett: 2020 SZEPT 3 0.
	PÉLDÁNY:.....IV.....
	MELLÉKLET:.....KÖZTÜK.....

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírottak,

a csatolt meghatalmazással igazolt ügyvédünk útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő:

Tisztelettel kérjük, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Gfv. VII. 30.211/2019/15. sorszámú kiegészítő ítéletének alaptörvény-ellenességét és kérjük az Abtv. 43. § (1) bekezdés alapján a kiegészítő ítélet megsemmisítését.

Indítványozzuk a jelen alkotmányjogi panasz ügy egyesítését a **IV/1328/2020. szám alatt iktatott alkotmányjogi panasz eljáráshoz.**

I n d o k o l á s

[1] A pertörténet és a tényállás:

E tekintetben visszautalunk a Kúria a Gfv. VII. 30.211/2019/10. sorszámú ítélete ellen beterveztett, a IV/1328/2020. szám alatt iktatott alkotmányjogi panaszban előadottakra.

Kiegészítjük azzal, hogy – mint utóbb megtudtuk - a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Gfv. VII. 30.211/2019/15. sorszámú kiegészítő ítéletet hozott.

A kiegészítő ítélet előzményei:

- A Kúria Gfv. 30.211/2019/10. számú ítélete 2020. június 12.-én került kézbesítésre a jogi képviselőnk részére. Ügyvédünk még aznap - 2020. június 12.-én – bejelentette a Kúriához, hogy az ítélet iratellenesen tagadja a felülvizsgálati ellenkérelmének beadását, és meg sem említi az EUB előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezésére tett indítványát, valamint az alperes előkészítő iratára tett észrevételeinek beadását.

- ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
- Az alkotmányjogi panaszt ügyvédünk 2020. július 18.-án terjesztette be az elsőfokú bírósághoz – és mily különös – a Kúria 2020. június 23.-i dátummal ellátott kiegészítő ítélete az alkotmányjogi panasz benyújtását követően 2020. augusztus 03.-án került kézbesítésre a jogi képviselőnk részére.
  - Az rPp. 225.§ (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmas eljárásjogi eszköz ahhoz, hogy a bíróság az érdemi határozatát megváltoztassa, azzal ellenkező döntést hozzon. Éppen ezért a Kúriához 2020. június 12.-i dátummal intézett bejelentés nem az ítélet kiegészítésére irányult.

A kiegészítő ítélet lényeges **hiányossággal egészítette ki az ítélet [10] pontját.**

A kiegészítő ítélet meg sem említi a felülvizsgálati ellenkérelemben is szereplő hivatkozást, miszerint a törlesztő részlet kiszámításának elvégzését – minden egyéb megfontolástól függetlenül – önmagában kizárja, hogy a **szerződéskötéskor aláírt okiratokban többféle kamat mérték szerepel.** A felülvizsgálati ellenkérelemben és a DH2 tv. 37.§ (1) bekezdés alapján 2016. január 09. –án módosított kereseti kérelem 10. oldalán is szerepel, hogy:

- a kölcsönszerződés II/3. pontja évi 6,69% ügyleti kamatot tüntet fel
- a jelzálogszerződés 1.2. pontjában az ügyleti kamat mértéke évi 6,29% szerepel, betűvel kiírva pedig hat egész hatvankilenc százalék
- a közjegyzői okirat II. pontjában (2. oldalon) évi 6,69% ügyleti kamat szerepel, ellenben ugyanezen közjegyzői okirat 11. oldalán az 1.2. pontban az ügyleti kamat évi 6,29 %, betűvel kiírva pedig hat egész hatvankilenc százalék szerepel.

A fentiekre tekintettel a felülvizsgálati ellenkérelem tartalmazza, hogy külön magyarázat és figyelem felhívás nélkül a laikus fogyasztó részéről a képlet azért is alkalmazhatatlan, mert a **szerződéskötéskor aláírt okiratokban többféle kamat mérték szerepel.**

Továbbá a **kiegészítő ítélet sem bírálta el** a felülvizsgálati ellenkérelemben is szereplő lényeges hivatkozást, miszerint „ az alperes a perben nem közölte a folyósítás dátumát, nem jelölte meg a kölcsön deviza összegét a folyósítási árfolyamon, nem közölte az alkalmazott ügyleti kamatot, és nem mutatta be az ÜSZ-ben szereplő képlet alkalmazását, következésképpen nem támasztotta alá, hogy a felperesek forintszámlájáról konvertált deviza törlesztő részletek pontosan milyen számításon alapulnak. Ezért hiteltelen és bizonyítatlan az alperes állítása, hogy az általa levont törlesztő részleteket eredményezi a képlet alkalmazása.”

Az, hogy a Kúria a kiegészítő ítéletben beidézi a hivatkozásunkat, nem jelent elbírálást. Egyetlen szó sem szerepel a kiegészítő ítéletben arra vonatkozóan, hogy a Kúria a hivatkozásainkkal szemben milyen okból vélte egyértelműen kiszámíthatónak a türelmi idő alatt esedékes törlesztő részleteket.

A kiegészítő ítélet **azt hivatkozásunkat pedig már meg sem említi, hogy a türelmi idő lejártát követő 11 évre vonatkozóan sehol, semmilyen képlet nem szerepel a törlesztő részlet kiszámítására vonatkozóan.** A kölcsön futamidejének túlnyomó idejére vonatkozóan a törlesztő részlet kiszámíthatóságának kérdése fel sem merül. A fogyasztó úgy kötelezi magát közvetlenül végrehajtható közokiratban a kölcsön visszafizetésére, hogy semmilyen ismerete nincsen a havi törlesztő részletekről.

A fentiekén kívül a részletesen indokolt kérelmünk alapján a Kúria köteles lett volna a 93/13. EGK Irányelv értelmezése tekintetében az EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezni, mivel EUMSZ 267. cikk (az EK Sz. korábbi 234. cikke) az alábbi rendelkezést tartalmazza:

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

Kérelmünk az alábbi kérdésekben indítványozta előzetes döntéshozatali eljárás megindítását:

- 1) A 93/13 Irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében, illetve 5. cikkében írt világos és érthető megfogalmazás követelményét úgy kell-e értelmezni, hogy annak eleget tesz az olyan fogyasztói kölcsönszerződés, amelynek alapján a fogyasztó a törlesztés első 5 (öt) éves „türelmi ideje” alatt csupán a kölcsön kamatainak törlesztésére köteles, azonban az egyedileg meg nem tárgyalt kölcsönszerződés nem tartalmazza a kölcsön törlesztő részletének összegét, hanem a professzionális szerződő fél által alkalmazott, külön terjedelmes dokumentációként megszerkesztett, a fogyasztó által alá nem írt Általános Üzletszabályzatban egy matematikai képlet szerepel a kamatszámításra, *anélkül azonban, hogy a professzionális szerződő fél erre felhívta volna a fogyasztó figyelmét, és a matematikai képlet értelmezéséről, valamint alkalmazásáról tájékoztatást nyújtott volna.*
- 2) A 93/13 Irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára a perbeli ügyben alkalmazott olyan további, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, hogy a „türelmi idő” lejártát követő 11 (tizenegy) évi törlesztési időszakra sem a kölcsönszerződés-, sem pedig más dokumentáció nem tartalmazza a fogyasztót terhelő törlesztő részletek összegét, vagy a kiszámításának módját, hanem azt utólagosan és egyoldalúan a professzionális szerződő fél jogosult meghatározni.

A kiegészítő ítélet elsősorban a rPp. 275.§ (2) bekezdésben foglalt korlátra tekintettel utasította el az EUB eljárására irányuló indítványunkat. Azonban ezzel súlyosan sértette a tisztességes eljárásra vonatkozó jogunkat. Egyrészt azért, mert jogerősen pernyertesek lettünk, így nem volt sem okunk-, sem módunk felülvizsgálati kérelem előterjesztésére. Másrészt a nemzeti jog nem lehet akadálya az EUB előzetes döntéshozatali eljárása megindításának, és nem lehet oka az EUMSZ 267. cikke megsértésének.

[2] A jogorvoslati lehetőségek kimerítése:

A Kúria kiegészítő ítéletével szemben nem áll rendelkezésünkre jogorvoslati lehetőség. Nyilatkozunk, hogy az ügyben nincsen folyamatban sem perújítási-, sem felülvizsgálati eljárás.

[3] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje:

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói döntés – a Kúria Gfv. VII. 30.211/2019/15. sorszámú kiegészítő ítélete – a jogi képviselőnk Dr. Rózsavölgyi Ágnes ügyvéd részére elektronikus úton 2020. augusztus 03. napján került kézbesítésre. Ezért az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartásra került.

[4] Az indítványozó jogosultsága és érintettsége:

A jogosultságunk az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján alapul, mivel a vizsgált döntés az Alaptörvényben biztosított jogunkat sérti, és a Kúria kiegészítő ítéletével szemben nincsen jogorvoslati lehetőségünk.

Az alkotmányjogi panaszban megjelölt eljárásban felperesként vettünk részt. A 9.631.000,-Ft. költsönre tisztességgel megfizettünk 13.549.367,-Ft.-t. A bank a IV/1328/2020. szám alatt iktatott alkotmányjogi panaszhoz csatolt okirattal igazoltan 2018. július 26.-án a kölcsönszerződést felmondta, és további 13.138.435,-Ft. követelése van. A felmondás és az abban foglalt követelés érvényes szerződést feltételez.

A jogerősen érvénytelenné nyilvánított szerződés a Kúria ítélete és kiegészítő ítélete folytán érvényesnek minősül, amelynek alapján a bank a közokiratban foglalt kölcsönszerződés végrehajtási záradékoltatása folytán végrehajtást kezdeményezhet ellenünk, melynek eredményeként hajléktalanok leszünk. A jövedelmi viszonyainkra tekintettel a perben teljes személyes költségmentességben részesültünk, a Kúria ítéletében foglalt összesen 626.000,-Ft. perköltség megfizetésére is teljesítőképtelenek vagyunk.

[5] A bírói döntés jelentősége:

A bírósági döntést érdemben befolyásolta azon alaptörvény-ellenesség, hogy a **Kúria kiegészítő ítélete sem bírálta el a felülvizsgálati ellenkérelem lényegi álláspontját, az abban hivatkozott tényeket, bizonyítékokat, és valójában nem adott számot arról sem, hogy milyen okból mellőzte az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárása megindítására vonatkozó indítványt.**

[6] Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

XXVIII. cikk (1) bekezdés:

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

[7] A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása:

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elvével ellentétes, hogy a Kúria kiegészítő ítélete meg sem említi – ekként nem bírálja el – a türelmi idő alatt esedékes törlesztő részletek kiszámíthatatlanságára vonatkozó érdemi hivatkozásainkat.

Továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elvével ellentétes, hogy a Kúria kiegészítő ítélete meg sem említi – ekként nem bírálja el – azt az érdemi hivatkozásunkat, hogy a türelmi idő lejártát követő 11 évi törlesztési időszakra semmilyen okiratban, semmilyen matematikai képlet vagy számítási mód nem szerepel a törlesztő részlet megállapítására vonatkozóan.

Végül a Kúria a kiegészítő ítéletében részben tisztességtelenül mellőzte, részben pedig valójában nem adta indokát annak, hogy az EUMSZ 267. cikke ellenére pontosan milyen okból nem indította meg az EUB előzetes döntéshozatali eljárását.

A kiegészítő ítélet elsősorban a rPp. 275.§ (2) bekezdésben foglalt korlátra tekintettel utasította el az EUB eljárására irányuló indítványunkat. Azonban ezzel súlyosan sértette a tisztességes eljárásra vonatkozó jogunkat. Egyrészt azért, mert jogerősen pernyertesek lettünk, így nem volt sem okunk-, sem módunk felülvizsgálati kérelem előterjesztésére.

Másrészt a nemzeti jog nem lehet akadálya az EUB előzetes döntéshozatali eljárása megindításának, és nem lehet oka az EUMSZ 267. cikke megsértésének.

A Lisszaboni Szerződést elfogadó Kormányközi Konferencia záróokmányához csatolt 17. számú Nyilatkozat az uniós jog elsőbbségéről rendelkezik. **A másodlagos uniós jogforrások közvetlen hatályának és közvetlen alkalmazhatóságának érvényre juttatása a lojalitás elvéből** [a Lisszaboni Szerződéssel módosított Európai Unióról szóló Szerződés 3a. cikk (3) bekezdése, kihirdetve: 2007. évi CLXVIII. törvénnyel] fakad, és az Alaptörvény E. cikkére visszavezethetően (korábban az Alkotmány 2/A. §) az uniós jog és a belső jog konfliktusát a tagállami jog mellőzésével kell feloldani. [C-106/77, 16. és 21. pontok, „Simmenthal (I)”-ügy]. Ennek megfelelően az uniós jog tagállamon belüli, peres eljárásokban történő alkalmazásakor az értelmezési hierarchia csúcsán az EuB áll. Határozatai – és az azokban megfogalmazott uniós jogi tartalom – az uniós szabályozási területeken nem nélkülözhető a tagállami bíró jogértelmező tevékenysége során. **A 93/13 EGK Irányelv preambulum (24) bekezdése konkrétan a tagállamok bíróságai és közigazgatási szervei kapcsán mondja ki,** hogy megfelelő és hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását. Az Irányelv közvetlen vertikális hatálya folytán kötelező a bíróságokra.

Az uniós jog hatékony érvényesülésének a nemzeti eljárási szabályok is alá vannak rendelve; amennyiben a hazai eljárási szabályok az uniós jog érvényesülését akadályoznák, úgy ezeket az eljárási szabályokat figyelmen kívül kell hagyni (C-33/76. „Rewe” ügy). **A 33/76. számú „Rewe” ítélet** óta az EuB elismeri ugyan a tagállami eljárási autonómia elvét, de azzal a feltétellel, hogy ezek a szabályok kielégítik az egyenértékűség, valamint a tényleges érvényesülés követelményét. Ha bármelyik feltétel hiányzik, az eljárási szabályt az uniós joggal ellentétesnek minősíti, és e ténynek a nemzeti jogszabály alkalmazását kizáró hatást tulajdonít (pl. C-415/11. „Aziz” ítélet első rendelkezése). **Az uniós jog tényleges érvényesülésében akadályt jelentő nemzeti jogszabály tehát figyelmen kívül marad.** Az EuB döntéseiben az eljárási autonómia korlátjaként megfogalmazott fent említett két alapelv a későbbi joggyakorlat szempontjából elvi jelentőségűnek számított, a jogirodalomban több esetben csak "Rewe-feltételek"-ként, vagy "Rewe-teszt"-ként hivatkoztak rá.

A tényleges érvényesülés elve megköveteli, hogy a tagállamok eljárási szabályai ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogon alapuló igények érvényesítését. A nemzeti bírónak a belső eljárásjogot lehetőleg úgy kell értelmeznie, hogy a tényleges érvényesülés követelményének tiszteletben tartása biztosítva legyen, ebből következően szükség esetén **minden olyan nemzeti rendelkezés alkalmazásától el kell tekintenie, amelynek alkalmazása a konkrét ügyben az uniós jogot sértő eredményre vezetne.**

Ennek megfelelően mondta ki az **EUB 106/77. sz. döntésének 21. pontja**, hogy: *A fenti megfontolásokból következik, hogy minden – hatáskörében eljáró – bíróságnak kötelessége a közösségi jog teljes egészében történő alkalmazása és azon jogok védelme, amelyet az a magánszemélyek számára biztosít, adott esetben eltekintve a nemzeti jog mindazon – akár a közösségi szabályt megelőző, akár azt követő – rendelkezéseinek alkalmazásától, amelyek esetlegesen ellentétesek azzal.*

Ami pedig a Kúria kiegészítő ítéletének az EUMSZ 267. cikke értelmezését illeti, a **Kúria nem ad választ arra, hogy álláspontja szerint milyen akadálya van az EUB eljárása kezdeményezésének:**

- netán a kérdés nem releváns?
- netán a kérdést az EUB már értelmezte?

A fenti kérdések válaszai nem derülnek ki a Kúria kiegészítő ítéletéből. Hiszen a fogyasztó által kötött kölcsönszerződés törlesztő részlete kétség nélkül rendkívül jelentős kérdés. Ezért a Kúria nem állítja – és nem is állíthatja – hogy irreleváns kérdésről van szó. Másrészt az EUB precedens döntést még nem hozott hasonló ügyben. Ilyenre a Kúria nem is hivatkozik, mert egyébként pontos ismeretei vannak arról, hogy a fogyasztó kötelmeinek világos és érthető megfogalmazására vonatkozó EUB határozatok tükrében a kölcsönszerződés kirívó tisztességtelensége nyilvánvaló tény.

A kiegészítő ítéletben éppen csak említett „ésszerű kétség felmerülésével” kapcsolatban pedig álláspontunk szerint egy jogállamban a napnál világosabb, hogy tisztességtelen a kölcsönszerződés, amennyiben:

- ❖ a kölcsönszerződés nem tartalmazza a fogyasztót terhelő törlesztő részletek összegét, hanem
- ❖ öt éves futamidőre a fogyasztónak kellene az üzletszabályzatban szereplő, többféle képlet közül kiválasztandó, meg nem magyarázott matematikai képlet alapján kiszámolni,
- ❖ és további tizenegye (11) évre pedig egyetlen olyan okirat sincs, amelyben valamilyen számítási mód szerepelne a törlesztő részletre vonatkozóan,

noha a fogyasztó legjelentősebb kötelme az életkörülményeit havonta érintő törlesztési kötelezettség teljesítése.

Ha Kúriának kétséges az ilyen fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés tisztességtelensége, akkor az EUMSZ 267. cikke alapján kötelessége az EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezni, mivel a határozata ellen nincsen jogorvoslati lehetőség. Ennek mellőzésére vonatkozó – a "Rewe-teszt"-el is összhangban álló – indokolást nem tartalmaz a kiegészítő ítélet.

Összefoglalóan:

A Kúria kiegészítő ítélete is sérti a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos jogát, mert megfoszt bennünket, mint fogyasztókat az EU közösségi joga által biztosított jogvédelemtől, másrészt az Alaptörvény 28. cikke a formális jogszerűsége túlmutató, olyan alkotmányjogi szempontból értékelhető tartalmi követelményeket támaszt a bírói döntések indokolásával szemben, amelyek értelmében a bíróságnak a döntése szempontjait, indokait kellő részletességgel kell bemutatnia {3305/2017. (XI. 24.) AB határozat, indokolás [41]; megerősítve 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat [82]}, amelyek a kiegészítő ítélet sem tesz eleget.

Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdése mindenkinek jogot biztosít arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

A Bíróság az indokolt bírói döntéshez való jogot az Egyezmény 6. Cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jog részének tekinti. E jog pontos tartalma a Bíróság elmúlt évtizedek során számos döntésében kimunkált, széleskörű gyakorlatából olvasható ki. E körben a Bíróság kiindulópontja az, hogy a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrészt erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét. (Taxquet kontra Belgium, 926/05.; 2010. november 16.; § 90.; legutóbb megerősítve: Shala kontra Norvégia, 15620/09.; 2012. július 10.; § 29.) A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be. (Suominen kontra Finnország, 37801/97.; 2003. július 1.; § 34.; legutóbb megerősítve: Vojtěchová kontra Szlovákia, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.) A Bíróság olvasatában az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Ebből következően az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni. (Tatishvili kontra Oroszország, 1509/02.; 2007. február 22.; § 58.; Grădinar kontra Moldova, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: Sholokhov kontra Örményország és Moldova, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.)

A 22/2012. (V. 11.) AB határozat tartalmazza, hogy az „Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét - az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú - rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. [...] Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak.” (Indokolás [40]-[41]) Mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak lehet tekinteni a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot.

Az Alkotmánybíróság többször rámutatott, hogy amennyiben a jogalkotó rendkívüli jogorvoslatot biztosít – mint amilyen a felülvizsgálati eljárás - akkor ennek az eljárási szakasznak is meg kell felelnie a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó követelményeknek. Azaz ki kell elégítenie az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből folyó alkotmányos elvárásokat, különös tekintettel arra, hogy a Kúria ebben az eljárásban jogerős ítéletet helyezhet hatályon kívül, és akár maga hozhat új érdemi határozatot {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [14]}.

Álláspontunk szerint, amennyiben a bíróság a határozata indokolásában egyáltalán meg sem említi valamely peres fél érdemi hivatkozásait és indítványát, és e mellett az indokolás tartalmából sem tűnik ki ezen hivatkozásokhoz és indítványhoz kapcsolódó álláspont, akkor sérül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog.

A tisztességes eljárás (fair trial) az Alkotmánybíróság döntéseiben kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” A tisztességes eljárás mércéjét nem a Pp. általános eljárási szabályai képezik. A Pp. eljárási szabályai általánosságban megfelelnek a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy kizárólag az ilyen vagy ehhez hasonló szabályok által lefolytatott eljárás minősülne tisztességesnek. Az eljárás tisztességességének a kérdése az eljárásokra vonatkozó szabályrendszer egészének a vizsgálata alapján dönthető el [6/1998. (III. 11.), 15/2002. (III. 29.), 7/2013. (III. 1.), 34/2014. (XI. 14.), 8/2015. (IV. 17.) AB határozatok]. Az Emberi Jogok Európai Bírósága a tisztességes eljáráshoz való joggal érintett ügyekben szintén az „eljárás egészét” veszi figyelembe, de a jogsértést megállapíthatónak tartja az önálló szempontok, önmagukban egyes eljárási hibák alapján is (M. E. Kft. kontra Magyarország ügyben, 57774/13. sz. kérelem tárgyában 2015. december 1-jén kihirdetett ítélet 46-48., 54-56.).

Az Alkotmánybíróság többször kifejtette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos tartalmát.

A 7/2013. (III. 1.) AB határozat értelmében az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás elsősorban az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárási szabályokkal. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata kimunkálta, hogy a tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.

Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék { pl. 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény.

Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy **a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e.**

Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában a tisztességes eljáráshoz való jogot annak egyik részjogosítványával - az indokolt bírói döntéshez való joggal - összefüggésben vizsgálta.

Ebben részletesen áttekintette az Emberi Jogok Európai Bíróságának az indokolt bírói döntéshez való joggal kapcsolatos gyakorlatát (Indokolás [31]-[33]). Erre alapítva pedig rámutatott, hogy valamely részletkérdésre vonatkozó indokolás teljes elmaradása nem, míg egy lényegesebb kérdésre vonatkozó hiányos indokolás viszont a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértését idézi elő [Tatishvili kontra Oroszország (1509/02.) 2007. február 22., 58. bekezdés; Grădinar kontra Moldova (7170/02.) 2008. április 8., 107. bekezdés; Sholokhov kontra Örményország és Moldova (40358/05.) 2012. július 31., 67. bekezdés]. A döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. Az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatakor figyelemmel kell lenni arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága valamely fél írásban megfogalmazott, világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e [Hiro Balani kontra Spanyolország (18064/91.) 1994. december 9., 28. bekezdés; Ruiz Torija kontra Spanyolország (18390/91.) 1994. december 9., 30. bekezdés; Ilyadi kontra Oroszország (6642/05.) 2011. május 5., 44. bekezdés].

A tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben **azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.** Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]-[34]}.

Az alkotmányjogi panaszunkat az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára alapítjuk, melyet ehhez a részjogosítványhoz már kidolgozott { 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]-[34]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [33]}. Eszerint többek között **azt kell megvizsgálni, hogy az adott ügyben a felek milyen kérelmeket terjesztettek elő, és milyen észrevételeket tettek.** Ez azért fontos, mert ezek tükrében mérlegelhető, hogy a bírói döntés indokolása olyan szintű hiányosságban szenved-e, ami az alkotmányellenesség szintjét eléri. A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése megköveteli, hogy a bíróság a felek által előadottakat számba vegye, mérlegelje, és annak alapján hozza meg a döntését.

Álláspontunk szerint az, hogy lényeges tényállításokat és alaposan kidolgozott jogi álláspontunkat tartalmazó felülvizsgálati ellenkérelmünk érdemi hivatkozásait – és azok értékelését a kiegészítő ítélet indokolása egyáltalán nem tartalmazza – már önmagában is tisztességtelenné teszi a felülvizsgálati eljárást.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is tartalmazza. (ABH 1998, 91, 98-99.) Az Alkotmánybíróság értelmezésében a **tisztességes eljárás követelménye magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.**

Olyan fogyasztói kölcsönszerződés esetében, amely nem tartalmazza a törlesztő részletek összegét - hanem 5 évi futamidőre vonatkozóan az Üzletszabályzatban szereplő képlet alapján a laikus adósnak kellene kiszámolni, és a fennmaradó 11 év törlesztési időre egyáltalán semmilyen számítási módszer nem szerepel a fogyasztó által megismerhető egyetlen iratban sem - a felülvizsgálati eljárásnak magában kell foglalnia a hatékony bírói jogvédelmet is, ehhez kapcsolódóan az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatalának kezdeményezésére irányuló felperesi kérelem részletesen indokolt elbírálását.

A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek és az Európai Unió kötelező normáinak való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely figyelmen kívül hagyja a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel. A fogyasztói érdeket súlyosan sértő contra legem jogértelmezés és jogalkalmazás megalapozhatja az alkotmányellenességet.

[8] Egyéb nyilatkozatok és melléletek:

a) Alulírott kérelmezők nyilatkozunk, hogy az elsőfokon eljáró bíróságon kezdeményeztük a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) A csatolt melléletek:

- ✓ ügyvédi meghatalmazás
- ✓ felperesi bejelentés a Kúriához 2020. június 12.
- ✓ Kúria Gfv. VII. 30.211/2019/15. számú kiegészítő ítélete

Budapest, 2020. szeptember 29.

Tisztelettel:

Indítványozók
képv.:

